09.07.2013 г. / 23:16:55

Вяра

23.07 по еретическия, †10 юли по църковния календар - Св. 45 мъченици в Никопол Арменски. Св. мъченик Аполоний. Св. мъченици Виапор и Силуан

Страдание на светите четиридесет и пет мъченици, пострадали в Никопол арменски († ок. 319 г.)

Нечестивият цар Ликиний, приет от Константин Велики за управител на източните страни, издал заповед да се предават на различни мъчения и смърт християните, които не желаят да се поклонят на идолите и да се отнема имуществото им за построяване на идолски капища и бани и за преустрояване на градовете. Когато тази заповед достигнала в Никопол арменски, езичниците започнали да приготвят различни оръдия за мъчения на християните и да хващат и отвеждат мнозина верни на мъчение. Тогава се събрали над четиридесет Христови раби и решили, без да чакат нечестивите да ги хванат, сами, по своя воля, да отидат на съд, да изповядат Христовото име и да се предадат на мъчение. От тях по-главните били Леонтий, Маврикий, Даниил, Антоний, Александър, хора, отличаващи се с род, образование и добродетелен живот. Всички те тръгнали заедно при управителя на арменската област и обявили, че са християни.

Управителят се удивил на единодушното съгласие на толкова хора и на мъжеството, с което те по собствена воля идвали на мъчения, и ги попитал:

- Откъде сте вие и кой ви научи да не се покланяте на нашите богове?

Отговорил свети Александър:

- Тукашни сме, едни от града, други от селата, тази земя е наша родина, а наш отец е небесният Христос. Той ни научи да не се покланяме на лъжливите богове, които са глухи и слепи и са дело на човешки ръце.

Хегемонът казал:

- А къде е вашият Христос? Нали е бил разпънат и умрял?

Свети Леонтий отговорил:

- Ти знаеш, че нашият Христос е умрял? Но тогава узнай, че Той и възкръсна от мъртвите и се възнесе на небето; Той умря за нас по Своя воля, но възкръсна отново, като Син Божий.

Хегемонът казал:

- Жив ли е сега Христос?

Леонтий отговорил:

- Хегемоне! Вашите богове не живеят след смъртта, а нашият Господ живее вечно, макар и да умря в определено време за нашето спасение. Но със смъртта Си Той ни избави от вечната смърт, даде ни живот и ни научи да умираме за Него, за да живеем с Него безкраен живот.

А хегемонът започнал да хвали своите богове Зевс, Аполон, Асклепий и другите. На това свети Леонтий казал:

- Нима Зевс е велик бог?

- Той владее небето - отговори хегемонът, - той е баща на всички богове.

Леонтий възразил:

- На Бога подобава да бъде праведен, чист и безгрешен, а ти какво ще кажеш за своя бог Зевс?

- Аз го наричам праведен, чист и безгрешен - казал хегемонът.

На това свети Леонтий отвърнал:

- Ти казваш, че е праведен, но нима той не е свалил от престола своя баща Кронос? Казваш, че е чист и безгрешен, но нима не той е взел за жена родната си сестра Хера и не е осквернил много чужди жени? Той погубвал не само жени, но и мъже, и вършел най-мерзки беззакония. Но как той, като е такъв грешник, може да бъде бог? Ако вашият бог е грешник, то за изправянето му е нужен друг бог, безгрешен.

Хегемонът Лисий се разгневил и яростно казал:

- Кой ти е дал право да съдиш нашите богове, зли човече! Те са ми богове; няма да ви пощадя, но жестоко ще погубя всички!

Свети Леонтий казал:

- Не се гневи, хегемоне, ако чуваш истината. Не са ли дадени на хората закони да нямат чужда жена, да не взимат за съпруга сестра си, да не обиждат, да не убиват никого? И ако някой се осмели да постъпи в нещо против законите, той се назовава престъпник и подлежи на съд и смъртно наказание. А вашите богове хора са преизпълнени с всяко зло и беззаконие: те са били блудници, прелюбодейци, човекоубийци и като

законопрестъпници колко пъти са подлежали на страшен съд и на смъртно наказание! Затова вашите беззаконници богове трябва да се подчинят на човешките закони и да подражават на хората, които строго пазят законите, а вие бъдете съдници на вашите богове, бъдете им богове и палачи, докато не ги поправите.

Хегемонът казал:

- О, безумнико! Не вашият ли Бог е бил разпънат като злодей? А кой от нашите богове е бил разпънат?

Свети Леонтий отговорил:

- Нашият Христос Бог се разпна за нас и ние се хвалим с кръста Му, а вашите богове треперят, боят се от нашия Разпнат Бог и бягат далече от кръстната сила. Нашият Бог по Своя воля пострада на кръста, а вашите богове, без да желаят, са загинали от горчива смърт. Нашият Бог е Спасител на човешкия род, а вашите богове са губители на хората. Нашият Бог е истинен, а вашите богове са лъжовни и не са богове, а бесове и пагубни прелъстители. Те самите погинали и покланящите им се водят към вечна погибел.

Вбесен от тези думи на свети Леонтий, хегемонът заповядал да бият всички Христови изповедници с камъни по устата.

- Нека ги бият - казвал той - по устата, с които се изрича хула към нашите богове.

Удряли светиите, а те говорели:

- Нека теб да бие Бог, слуга на сатаната! Ти чу истината и съдиш несправедливо в безумието си, нечестиви!

След това мъчителят заповядал да оковат всички в железни вериги и да ги хвърлят в тъмница. Там светиите се веселили, като в палат, за Бога, своя Спасител, и пели Давидови псалми:

някои от тях били запознати от детство с книгите. А свети Леонтий ободрявал всички с такива думи:

- Честни братя и Христови раби! Да понесем всичко търпеливо! Вие знаете от Свещеното Писание колко е изтърпял праведният Иов и какво е било страданието на нашия Господ, и как са свършили други Негови свети раби. Свети Иоан Предтеча бил обезглавен, свети Стефан бил пребит с камъни, апостол Петър бил разпънат с главата надолу, Тома е пронизан с копие, и други умрели за своя Господ с друга мъченическа смърт. Колко светии пострадали при царуването на Адриан, Деций, Максимиан и другите предишни нечестиви царе - не само мъже, но и жени, както например слушаме за света Текла, Евфимия, Капитолина, Иулита и други свети мъченици, чиито имена са записани на небето в книгите на живота. Как мъжествено са се подвизавали и са победили дявола! И ако жените са били така мъжествени, то ние, мъжете, трябва да бъдем още по-твърди и непреодолими и да положим душите си за Христос, нашия Бог, положил Своята душа за нас на кръста.

С такива думи свети Леонтий ободрил братята и всички с готовност желаели да претърпят всякакви мъчения за Христа. Било горещо и светците се измъчвали от силна жажда. В тъмницата дошла да ги навести една благородна и благочестива жена, на име Власиана, без никой да попречи, донесла студена вода от близкия извор и утолила жаждата им.

Светците прекарали настъпилата нощ в молитви и пеене на псалми. И хегемонът Лисий не спал през тази нощ: той обмислял на какви мъки да подложи държаните в тъмница Христови раби. Призори той заспал, явил му се насън бяс и казал:

- Бъди твърд, Лисий. Аз съм бог Асклипий. Мъчи безжалостно хулещите ни християни. Те наговориха много

нелепости за нас в тъмницата. По-скоро ги погуби с всякакви мъчения.

Събудил се хегемонът, с настъпването на деня започнал съд и като поставил пред себе си светите затворници, им казал:

- Поклонете се на боговете и ще бъдете приятели на царете и на нас, ще ви дадат по двеста жълтици на всеки, хубави нови дрехи, пояси, ще доведат момчета, ще принесем жертва, ще устроим пир и ще се повеселим заедно. А ако не ме послушате, ще ви мъчат жестоко. Приканвам ви, не се лишавайте от този приятен живот, не се разделяйте с вашите жени, деца и приятели, принесете жертва поне на един, който и да е, от нашите богове:

Светиите отговорили като че в един глас:

- Бъди проклет, мъчителю, със своите богове. Ние не ще принесем жертви на нечистите бесове, не ни трябва нито вашето злато, нито дрехите, нито пира, нито приятелствата. Христос ни е Отец и най-скъп Приятел и за Него сме готови всичко да претърпим и да умрем.

Тогава мъчителят заповядал да ги повесят всичките голи и да остъргват телата им с железни куки. И дълго, до самия обед, стъргали светите мъченици, докато слънцето не започнало силно да пече и хегемонът си тръгнал от това зрелище вкъщи. А светиите, остъргани до кости, по заповед на мъчителя, отново били заключени в тъмницата. Благочестивата Власиана отново дошла да ги посети и през прозореца напоила с вода мъчениците, изнемогнали от раните и горещината. Светиите се разхладили, благословили жената, помолили се за нея и децата ѝ и благодарили на Бога, че се удостоили да страдат за Него.

Когато светиите били в тъмницата, свети Леонтий видял, че

някои от братята тежко страдат от раните и много се безпокоил за тях да не би в крайно изнемогване да отпаднат от вярата. Затова той молел Бога да им изпрати по-бързо завършване на подвига.

В града живеел известен гражданин на име Ирод, езичник, който като съветник се ползвал с уважение от страна на хегемона. Този гражданин имал секретар Филин, обичан от свети Леонтий за добрия нрав. Светецът изпратил за него и когато той се приближил до прозореца на тъмницата, му казал:

- Братко Филин, кажи на своя господар Ирод, ако му се случи за нещо да отиде у хегемона, да напомни за нас и да посъветва да постанови утре смъртна присъда за нас.

Филин си тръгнал и предал това на господаря си. В това време извикали Ирод на вечеря у хегемона. Но той не тръгнал веднага и хегемонът го чакал. Отново изпратили за него, но той пристигнал късно с думите:

- Аз не мога да ям. Видях как стържеха осъдените, как тече много кръв и ми е противно. Стомахът ми не може да приема храна. Тежко ми е.

Хегемонът попитал:

- Как ще ме посъветваш, какво да сторя с тях?

Ирод отговорил:

- Нека умрат утре. Нали са престъпници на царската заповед и са достойни за смърт. Така че защо да не бъдат наказани още сега?

На това хегемонът дал клетвено обещание да ги умъртви на следващия ден. Веднага Филин побързал към тъмницата и съобщил за чутото на свети Леонтий. Разбрали за това всички

братя и се зарадвали, че утре ще умрат за Христа. Те благословили Филин за труда му и започнали да се молят, приготвяйки се за смъртта. В молитвата казвали:

- Господи Боже на нашите отци, прослави Твоето свято име в нас. Със съкрушена душа и смирен дух Ти се молим. Приеми нас, които сами себе си принасяме на Тебе в жертва жива, като всесъжение на овце и агнета, така нека да бъде нашата жертва пред Тебе и нека тя да Ти бъде угодна: няма безчестие за надяващите се на Тебе. Ти знаеш, Господи, че ние Те обикнахме и заради Тебе се предадохме на смърт. Но укрепи всички ни, за да не се отдели нито един от тази дружина и да не се надсмее и зарадва за него нашият враг.

Така се молели светиите и се ободрявали един друг, а в полунощ запели големия псалом на погребението си: “блажени непорочните” и т. н. След завършване на псалома дошъл ангел Господен, изпълнил със светлина тъмницата и им казал:

- Радвайте се, Христови раби, близо е краят ви, вашите имена са записани на небето, надявайте се, Бог е с вас.

След тези думи ангелът се оттеглил. А те, като се поклонили, благодарили на Бога. В това време двама тъмнични стражи, Меней и Вирилад, родом египтяни, не спели, видели светлината, блеснала в тъмницата, и чули гласа на ангела, но самия ангел не видели. И Меней казал на Вирилад:

- Виждаш ли, брате, на какъв Цар са воини тези? От самото начало съчувствам на християните: те вървят не по беззаконния път, а по праведния и пазят вярата в своя Бог, ден и нощ Му се покланят. И в живота си с никого не постъпват лошо, никого не обиждат, не търсят чуждия имот, а даже раздават своя, всички обичат, на всички вършат добро. Ти и сам знаеш това. А какъв е животът на тези, които

странстват в египетските пустини? Нима не е чуден и удивителен? Те вършат чудеса. Аз мисля да вляза при тях в тъмницата и да ги помоля да ме приемат при себе си. А ти, братко, как мислиш?

Вирилад отговорил:

- Така, както и ти. Ето че и ние, недостойните, се удостоихме да видим светлината, с която ги осия техният Бог, за Когото те умират с радост. Ако ли някой бе започнал да принуждава хегемона да умре за Зевс или за Аполон, или за Асклипий, или за когото и да било от останалите богове, би ли пожелал той да умре? За нищо: скъп му е животът. А те не се щадят, без страх отиват на смърт за своя Бог и се удостояват от Него с такава слава, каквато боговете на никого от покланящите им се никога не са явявали. Защо да не се обърнем към тези праведни хора и към истинния Бог?

Посъветвали се по такъв начин, двамата стражи влезли в тъмницата и се поклонили на светиите с думите:

- Господари наши, раби на Христос, истинния Бог, приемете и нас във вашето число: и ние вярваме в Господ Иисус Христос, Който вас обикна, и ви молим да Му се помолите, за да удостои и нас с еднаква на вашата участ. Светиите се зарадвали на тяхното обръщане към Бога и ги приветствали, като казали:

- Вие сте наши братя, тъй като нашият Господ ви призова към изповядване на пресвятото Свое име и да ви даде еднаква награда с нас, както и на дошлите в единайсетия час на лозето Му.

На следното утро хегемонът Лисий излязъл с войници извън града на мястото, където се канел да умъртви светите мъченици, недалеч от реката, наричана Ликос. Там той

устроил съда и заповядал да доведат и изправят пред него светите мъченици. Като видял, че двама тъмнични стражи са се присъединили към светите затворници, той казал на първия си съветник Апиан:

- Ето и тези безумци желаят да умрат! Нима живот не е по-добре от смърт?

Апиан отговорил на това:

- Заповядай да ги мъчат с най-жестоки мъчения.

- Не - възразил хегемонът, - те ще се уплашат от мъченията и отново ще се обърнат към боговете, и ще останат живи. А аз не искам да ги оставям сред живите, нека умрат. На всички заедно ще издам смъртна присъда.

И когато изправили пред него на съд светите мъченици, той не им задал въпрос за вярата и не им назначил никакво изтезание, но веднага ги осъдил на смърт и написал следната присъда:

- На тези представени ми за съд четиридесет и пет човека, с християнска вяра, неподчинили се на царската заповед и хулещи боговете на своите предци, определям достойно по делата им наказание: първо, да им се отсекат с брадва ръцете и краката, после да се хвърлят за изгаряне в огън и останалите след изгарянето им кости да се хвърлят в реката.

Слугите веднага положили мъчениците на земята и започнали да им секат ръцете и краката. Бил голям слънчев пек и светите мъченици страдали от жажда, едни от болките в раните, други - от слънчевия зной. Някои умрели в тези страдания, други едва дишали, а трети мъжествено търпели. Един от тях, на име Ианикит, като гледал отсечените си ръце и крака, се усмихнал и казал:

- Виж как жътварският сърп пожъна твоите членове, като класове!

Свети Сисиний, лежащ в кървите си, се претърколил към случилия се наблизо камък и така се помолил на Бога:

- Господи, Подателю на всички блага, Който изля някога в пустинята вода от камъка и напои жадуващия Израил, сега излей вода и от този камък и ме утоли малко: Ти виждаш нашата жажда, от която загиваме.

По молитвата му камъкът внезапно се поместил и от него потекла изворна вода. Свети Сисиний изпил водата и благословил Господа, като казал:

- Прославям Те, Боже мой, за това, че напои мен, жадния, като майка - детето си с мляко, хваля Те, Царю мой, че не презря мен, Твоя раб! Но моля Те, не презирай и любимите ми братя, Твои раби, и разхлади и тях, които изнемогват от жажда, изливайки им невидимо росата на Твоята благодат и на всички ни дай твърдост да умрем заедно в Твоята надежда. А на изведения с Твоята сила извор тук, чрез който Ти отново яви древното чудо, повели да тече до свършека на света и дай на тази вода целебна благодат и сила за Твоя слава, Христе, на Твоя Отец и на Светия Дух, и в памет на нас, четирийсетте и пет мъченици, Твои раби, пострадали за Теб.

В това време слугите разпалили приготвената огромна клада и започнали да взимат телата на мъчениците и да ги хвърлят в огъня. Едни от светиите били още живи, други вече били умрели. Предавали на изгаряне и мъртвите заедно с живите. Хвърляйки мъчениците в огъня, слугите ги броели и един се губел. Те се чудели и започнали да търсят. А свети Сисиний, лежащ до камъка, от който потекла вода, се обадил:

- Ето ме! Вземете ме и ме носете в огъня!

Отнесли и него в огъня. Изгорили светите мъченици, огънят угаснал, а слугите започнали да търсят останалите в пепелта мъченически кости и колкото открили, събрали в плат и отнесли и изсипали в река Ликос. Реката приела в себе си костите на светиите като скъпоценно съкровище и ги запазила в едно недълбоко място около брега, като ги събрала със струите си заедно. После дошли благочестиви хора да ги търсят и без мъка ги намерили. Събрали всички до една и ги запазили на почетно място, докато не загинал нечестивият цар Ликиний, съуправник на цар Константин, управляващ източната половина на царството, и не се възцарил само Константин. Когато била дадена свобода на Христовата църква по цялата вселена, тогава и костите на тези свети мъченици били показани на всички и бил построен храм в тяхно име. От светите им кости се подавали изцеления, както и от извора, който избликнал по молитвите на свети Сисиний. Светите четирийсет и пет мъченици пострадали на десети юли, в Никопол арменски, при хегемона Лисий, когато Ликиний царувал над Изтока. А над нас царства нашият Господ Иисус Христос, Комуто с Отца и Светия Дух се въздава чест и слава, сега и в безкрайните векове. Амин.

Тропарь 45-ти мученикам в Никополе Армянском

глас 1

Единоумне душею связани бывше,/ четыредесять с пятьми страдальцы святии,/ на врага ополчистеся,/ победителие же явльшеся,/ прилете венцы от Христа Бога/ и вечное мучений ваших воздаяние,/ тыя и нам улучити молите,/ благочестно песньми вас величающим.

Ин тропарь 45-ти мученикам в Никополе Армянском

глас 4

Мученицы Твои, Господи,/ во страданиих своих венцы прияша нетленныя от Тебе, Бога нашего,/ имуще бо крепость Твою,/ мучителей низложиша,/ сокрушиша и демонов немощныя дерзости. / Тех молитвами/ спаси души наша.

Кондак:

Христа ради мученицы многия муки подъясте, и многобожие низложисте все идольское, и разрушисте безбожие всякия прелести, Христовою силою сия поправше; нас всех верно научаете вопити яве: аллилуия.

(Много мъки претърпяхте заради Христа, мъченици, потъпкахте цялото идолско многобожие и разрушихте всяка съблазън на безбожието, победили го с Христовата сила,- научавате всички нас вярно да зовем: алилуия.)

Страдание на светия мъченик Аполоний (III в.)

Светия Христов мъченик Аполоний бил родом от град Сард в Лидия . Веднъж, като отивал в град Икония, бил хванат и доведен при управителя на града Перений. При разпита той се обявил за християнин и управителят започнал да го принуждава да се закълне в името на императора. На това свети Аполоний му казал:

- Не трябва да се кълна в името на смъртния император, а следва да се кълна само в името на Твореца и Създателя на всяка твар.

Посрамен от такива думи на светеца, Перений изпаднал в гняв и заповядал да го окачат на дърво, след което го подложили на продължителни мъчения, сред които той с усърдна молитва за вярващите и с молба за спасение на всички хора предал душата си в Божиите ръце.

Страдание на светите мъченици Вианор и Силуан (IV в.)

Свети мъченик Вианор бил родом от Писидийската област За изповядване на вярата в Христа той бил хванат по заповед на управителя на град Исаврия - Севириан, който започнал да го принуждава да се отрече от Христа. Свети Вианор не се подчинил на това изискване и затова първо жестоко го проболи с ножове, а след това окачили тялото му и започнали да го стържат и горят с нажежени железни чукове, след което избили зъбите му и отрязали ушите му. При тези мъчения присъствал човек на име Силуан и виждайки търпението на светия мъченик, повярвал в Христа, за което веднага му отрязали езика, а след това отсекли и главата му. А на свети Вианор пробили петите, изболи дясното око, одрали кожата на главата и накрая отсекли честната му глава. Светите мъченици Вианор и Силуан починали заедно и предали душите си в Божията ръка.

buditeli.info © 2017